

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Мета: формування уявлення щодо сутності та класифікації іноземних інвестицій; з'ясування сутності міжнародної інвестиційної діяльності, характеристика суб'єктів та об'єктів інвестиційної діяльності; визначення мотивації партнерів з інвестиційної діяльності.

План

1. Економічна сутність та класифікація іноземних інвестицій
2. Сутність міжнародної інвестиційної діяльності, характеристика суб'єктів та об'єктів інвестиційної діяльності.
3. Мотивація партнерів з інвестиційної діяльності.

Основні терміни і поняття

Інвестиційна діяльність, іноземне інвестування, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, міжнародна інвестиційна діяльність.

Методичні рекомендації

Перше питання передбачає засвоєння економічної сутності та класифікації іноземних інвестицій. Будь-яке вкладення фінансових коштів для збільшення капіталу, яке пов'язане з ризиком, має назву інвестування. Інвестування поділяється на внутрішнє, зовнішнє та іноземне. У свою чергу *іноземне інвестування* – це інвестиційна стратегія, яка передбачає залучення світових глобальних інвестицій як складової інвестиційного портфеля. Варто акцентувати увагу на тому, що інвестиції поєднують у собі всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності, у сферу бізнесу з метою отримати прибуток або досягти соціального ефекту. Доцільно розглянути думки вчених різних шкіл та напрямків відносно категорії «інвестиції». Також необхідно навести класифікацію інвестицій за різними ознаками, детально зупинившись на класифікації іноземних інвестицій.

Розкриття *другого питання* вимагає від здобувача звернути увагу на те, що інвестиційна діяльність стає міжнародною, коли вона пов'язана з перетином інвестиціями митного кордону. Міжнародна інвестиційна діяльність – це сукупність практичних дій суб'єктів по вкладенню інвестицій за рубіж та іноземних інвестицій. Вона перерозподіляє у просторі і часі ресурси між окремими суб'єктами й об'єктами різних країн. Варто розкрити два напрями здійснення міжнародної інвестиційної діяльності: вивезення капіталу та залучення іноземних інвестицій. Доцільно розкрити роль іноземних інвестицій в економічному розвитку будь-якої країни незалежно від рівня її економічного розвитку.

Для засвоєння *третього питання* здобувач має проаналізувати дослідження та публікації з питань інтернаціоналізації підприємств, які дають теоретичні пояснення щодо цілей та мотивів транснаціональних компаній, що здійснюють прямі іноземні інвестиції. Виходячи з мотивації для міжнародної експансії компанії, доцільно розкрити сутність чотирьох типів прямих

іноземних інвестицій: у пошуку ресурсів (скорочення витрат та отримання доступу до сировини); у пошуку ринків (з метою збільшення продажу на закордонних ринках); у пошуку прибутковості (використання конкурентних переваг приймаючої країни, в якій дешевше виробляти продукцію для експорту у країну походження ПІІ, коли цільовими ринками є закордонні); ПІІ у пошуку стратегічних активів / можливостей. У процесах формування мотиваційних чинників залучення іноземних інвестицій не варто забувати про забезпечення надійних і безпечних умов для інвесторів.

Контрольні запитання

1. Розкрийте економічну сутність інвестицій.
2. Дайте визначення понять «прямі інвестиції» і «портфельні інвестиції».
3. Охарактеризуйте мотиви втечі капіталу.
4. Дайте визначення поняття «міжнародна інвестиційна діяльність».
5. Назвіть критерії класифікації іноземних інвестицій.
6. Охарактеризуйте суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.
7. Назвіть і поясніть напрями дослідження інвестиційної безпеки.

Одноваріантні запитання («Так» чи «Ні»)

1. Іноземне інвестування – це інвестиційна стратегія, яка передбачає залучення світових глобальних інвестицій як складової інвестиційного портфеля.

2. Потоки іноземного капіталу не пов'язані з діяльністю транснаціональних корпорацій.

3. У світовій практиці розрізняють дві форми прямих іноземних інвестицій: злиття та поглинання; інвестиції у створення нових підприємств.

4. Правовий статус держави у регулюванні інвестиційної діяльності покликаний вирішувати такі проблеми: утворення монополій; регулювання економічної активності; баланс у розвитку секторів економіки.

5. Рух іноземного капіталу в формі прямих і портфельних інвестицій є ознакою глобальних фінансів.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Закордонні інвестиції, величиною у понад як 10 відсотків статутного капіталу, це:

- а) портфельні інвестиції;
- б) прямі іноземні інвестиції;
- в) автаркія;
- г) протекціонізм.

2. Портфельні інвестиції, які за обсягом перевищують 50% акцій, можна назвати:

- а) портфельні інвестиції;
- б) прямі іноземні інвестиції;
- в) автаркія;
- г) протекціонізм.

3. Портфельні інвестиції це:
  - а) закордонні інвестиції, величиною у понад як 10 відсотків статутного капіталу
  - б) інвестиції, які обсягом перевищують 50% акцій;
  - в) закордонні інвестиції, величиною менше як 10 відсотків статутного капіталу;
  - г) господарські операції, які передбачають придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку.
4. Одним із видів транснаціоналізації підприємницької діяльності є:
  - а) автаркія;
  - б) протекціонізм;
  - в) демпінг;
  - г) франчайзинг.
5. ТНК в процесі транснаціоналізації:
  - а) виконують ключову роль;
  - б) не приймають участь;
  - в) приймають участь лише частково;
  - г) приймають участь лише з підтримкою міжнародних організацій.
6. Витрати на створення, розширення, реконструкцію основного капіталу і на пов'язані з цим зміни оборотного капіталу – це:
  - а) інвестиції;
  - б) інвестиційні знижки;
  - в) прискорена амортизація;
  - г) кредит.
7. Класифікація іноземних інвестицій на прямі та портфельні здійснюється за:
  - а) ступенем контролю;
  - б) геополітичною спрямованістю;
  - в) метою інвестування;
  - г) джерелом вкладення.
8. Класифікація іноземних інвестицій на первинні та реінвестиції здійснюється за:
  - а) ступенем контролю;
  - б) геополітичною спрямованістю;
  - в) метою інвестування;
  - г) джерелом вкладення.
9. Класифікація іноземних інвестицій на явні та приховані здійснюється за:
  - а) ступенем контролю;
  - б) геополітичною спрямованістю;
  - в) метою інвестування;
  - г) правильної відповіді немає.
10. Міграція капіталу між країнами, включаючи експорт, імпорт капіталу та його функціонування закордоном – це:
  - а) світовий рух капіталу;
  - б) іноземні інвестиції;
  - в) портфельні інвестиції;
  - г) правильної відповіді немає.

Практичні завдання

Завдання 1. Охарактеризуйте прямі та портфельні інвестиції.

Класифікація інвестицій за ступенем контролю:

Прямі інвестиції	Портфельні інвестиції

Завдання 2. Заповніть таблицю

Таблиця – Вплив іноземних інвестицій на економіку країн-резидентів і країн-реципієнтів

<i>Країна-резидент (експортер)</i>		<i>Країна-реципієнт (імпортер)</i>	
<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>	<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>

Завдання 3. Визначте мотиви, що зумовлюють процеси злиття та поглинання компаній. Заповніть таблицю.

Таблиця – Мотиви злиття та поглинання компаній

Мотив	Процедура	
	Злиття	Поглинання
Економія від масштабу		
Операційна економія		
Заміщення неефективного менеджменту		
Доступ до додаткових ресурсів		
Диверсифікація		
Податкові пільги		
Залучення додаткового боргу		
Інтереси менеджменту		
Інтереси акціонерів		
Купівля недооцінених ринком активів		
Вкладення тимчасово вільних коштів		
Набуття монопольної влади		
Зміцнення ринкових позицій/експансія		
Набуття стратегічних переваг		
Усунення конкурентів		

Завдання 4.

За даними сайту Світового банку (<http://data.worldbank.org/indicator/BX.PEF.TOTL.CD.WD/countries>) визначте лідерів серед країн нетто-інвесторів та нетто реципієнтів. Які, на вашу думку, фактори визначають належність країни до тієї чи іншої групи? Чи можна стверджувати, що розвинені країни, як правило, є країнами неттоінвесторами, а країни, що розвиваються, є країнами нетто-реципієнтами?

Завдання 5. Охарактеризуйте типи ПІІ, виходячи з мотивації для міжнародної експансії компанії.

